

Sygn. akt I CSK 2312/22

POSTANOWIENIE

Dnia 31 maja 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Krzysztof Wesołowski

w sprawie z powództwa P. spółki akcyjnej w W.
przeciwko J. P.
o zapłatę,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 31 maja 2022 r.,
na skutek skargi kasacyjnej pozwanej
od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...) I Wydział Cywilny
z dnia 13 października 2021 r., sygn. akt I ACa (...),

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2. zasądza od pozwanej J. P. na rzecz powoda P. spółki akcyjnej w W. kwotę 2700,- (dwa tysiące siedemset) złotych tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

W związku ze skargą kasacyjną pozwanej J. P. od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...) z dnia 13 października 2021 r., sygn. akt I Aca (...), Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Cel wymagania przewidzianego w art. 398⁴ § 2 k.p.c. może być osiągnięty jedynie przez powołanie i uzasadnienie

istnienia przesłanek, umożliwiających realizację publicznoprawnych funkcji skargi kasacyjnej. Tylko na tych przesłankach Sąd Najwyższy może oprzeć rozstrzygnięcie o przyjęciu lub odmowie przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania. Dopuszczenie i rozpoznanie skargi kasacyjnej ustrojowo i procesowo jest uzasadnione jedynie w tych sprawach, w których mogą być zrealizowane jej funkcje publicznoprawne. Nie w każdej zatem sprawie, nawet w takiej, w której rozstrzygnięcie oparte jest na błędnej subsumcji czy wadliwej wykładni prawa, skarga kasacyjna może być przyjęta do rozpoznania. Podkreślenia wymaga, że Sąd Najwyższy nie jest trzecią instancją sądową i nie jest jego rolą korygowanie ewentualnych błędów w zakresie stosowania czy wykładni prawa w każdej indywidualnej sprawie.

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżąca oparła na przesłankach unormowanych w art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 4 k.p.c. Zdaniem skarżącej w sprawie występują dwa istotne zagadnienie prawne, a mianowicie :

- czy przepis art. 316 § 1 k.p.c umożliwia Sądowi zasądzenie roszczenia które stało się wymagalne w toku sprawy (w postępowaniu nakazowym) bez zmiany żądania powoda (modyfikacji zgodnie z art. 193 § 2¹ k.p.c. na piśmie) - czy też przepis art. 321 § 1 k.p.c uniemożliwia Sądowi wyrokowanie co do przedmiotu który nie był objęty żądaniem wyrażonym w pozwie w postępowaniu nakazowym i nie został zgłoszony na piśmie?

- czy w postępowaniu toczącym się po uchyleniu nakazu zapłaty w postępowaniu nakazowym na skutek skutecznie wniesionych zarzutów, Sąd jest związany stanem faktycznym i prawnym wskazanym w pozwie w postępowaniu nakazowym (art. 493 § 3 pkt 3 k.p.c.) czy też art. 316 § 1 k.p.c. powoduje, że sąd nie jest związany treścią żądania wyrażoną w pozwie w postępowaniu nakazowym i umożliwia Sądowi dokonanie z urzędu - oceny tego roszczenia w zakresie kwot które nie były objęte pozwem ani zmienionym na piśmie powództwem, co skutkuje prawem Sądu do uwzględnienia roszczenia wymagalnego w toku procesu - ale nie objętego żądaniem roszczenia?

Niezależnie od sformułowanych zagadnień prawnych zdaniem skarżącej skarga jest oczywiście uzasadniona z uwagi na fakt zasądzenia przez Sąd II instancji roszczenia które, stało się wymagalne w toku postępowania, jednakże nigdy nie było objęte żądaniem powoda.

W sprawie nie występują jednak przesłanki przyjęcia skargi do rozpoznania.

Sformułowana przez skarżącego wątpliwość nie odpowiada założeniom przyjętym w orzecznictwie Sądu Najwyższego dla rozumienia przesłanki istotnego zagadnienia prawnego. Powołanie się na występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego, a więc zagadnienia, które wiąże się z określonym przepisem prawnym i którego wyjaśnienie ma znaczenie nie tylko dla rozstrzygnięcia przedmiotowej sprawy, ale także dla rozstrzygnięcia innych podobnych spraw, wymaga jego precyzyjnego sformułowania i wskazania argumentów prawnych, które prowadzą do rozbieżnych ocen (zob. m.in. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 10 maja 2001 r., II CZ 35/01, OSNC 2002, nr 1, poz. 11). Chodzi przy tym o zagadnienie nowe, którego wyjaśnienie przyczyni się do rozwoju jurysprudencji. Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 25 lutego 2008 r. (sygn. I UK 339/07) zauważył przy tym, że istotne zagadnienie prawne, jeżeli miałoby stanowić przyczynę przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania po myśli art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c., powinno występować w rozpoznawanej sprawie. Tymczasem skarżąca formułuje zagadnienia prawne w nawiązaniu do przepisów o postępowaniu nakazowym, które w niniejszej sprawie nie miały zastosowania. Postępowanie toczyło się bowiem z pominięciem tych przepisów na podstawie art. 11 ust. 2 pkt. 2 ustawy z dnia 4 lipca 2019r. o zmianie ustawy - Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. 2019, poz. 1469), zgodnie z którym w sprawach wszczętych i niezakończonych przed dniem jej wejścia w życie, rozpoznawanych w postępowaniu nakazowym, w których powód wniósł o wydanie nakazu zapłaty wyłącznie na podstawie dokumentów określonych w art. 485 § 3 k.p.c. nieprawomocny nakaz zapłaty sąd z urzędu uchyla w całości postanowieniem, po czym rozpoznaje sprawę w dalszym ciągu z pominięciem przepisów o postępowaniu nakazowym. Już z tego choćby względu sformułowane zagadnienia prawne nie odpowiadają przyjętym w orzecznictwie założeniom.

Niezależnie od tego, Sąd Apelacyjny słusznie przyjął, że treść art. 316 k.p.c. nakazywała mu dokonanie oceny roszczenia o zwrot pożyczki na dzień zamknięcia rozprawy, w zakresie niespłaconych, wymagalnych kwot pożyczki (na obowiązek zapłaty których nieskuteczność wypowiedzenia umowy nie miała wpływu). Sąd zasądził zatem kwotę należną z tytułu zwrotu pożyczki, objętą żądaniem pozwu, co powoduje, że o naruszeniu przepisu art. 321 § 1 k.p.c. nie może być mowy.

Nie zachodzi w sprawie także trzecia ze wskazanych w skardze przesłanek przyjęcia skargi do rozpoznania, tj. oczywista zasadność skargi. Powoływanie się na tę przesłankę wymaga wykazania niewątpliwej, widocznej na pierwszy rzut oka, bez konieczności głębszej analizy, sprzeczności orzeczenia z przepisami prawa niepodlegającymi różnej wykładni (por. m. in.: postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 8 marca 2002 r., I PKN 341/01, OSNP 2004, nr 6, poz. 100, z dnia 10 stycznia 2003 r., V CZ 187/02, OSNC 2004, nr 3, poz. 49). Sytuacja taka nie ma miejsca w niniejszej sprawie. Zauważyć przy tym należy, że tę samą kwestię (związania sądu żądaniem pozwu) skarżąca przedstawia jednocześnie jako zagadnienie prawne i jako oczywistą zasadność skargi. Tymczasem nie jest możliwe jednoczesne wykazywanie, że w sprawie istnieje istotne zagadnienie prawne i że skarga oparta na naruszeniu tych przepisów jest oczywiście uzasadniona. Albo jest tak, że wykładnia danych przepisów jest prosta i związku z tym, ich naruszenie jest oczywiste, albo tak, że wykładnia ta rodzi istotne wątpliwości prawne, wobec czego naruszenie przepisów nie może być oczywiste (por. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 29 lipca 2015 r., I CSK 980/14, niepubl. i z dnia 26 listopada 2013 r., I UK 291/13, niepubl.).

Reasumując, uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie przekonuje zatem, że doszło w niniejszej sprawie do rażącego naruszenia prawa, które skutkowałoby oczywistym uzasadnieniem skargi.

Wobec powyższego, na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c., Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji. O kosztach postępowania kasacyjnego Sąd Najwyższy orzekł na podstawie art. 98 k.p.c.

